

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ІВАНО-ФРАНКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ НАФТИ І ГАЗУ**

Інститут гуманітарної підготовки та державного управління

Кафедра філології та перекладу

ЗАТВЕРДЖУЮ
Директор ІГПДУ

_____ Дзвінчук Д.І.
(підпис) (прізвище та ініціали)

«__» _____ 2018 р.

СУЧАСНА УКРАЇНСЬКА МОВА І КУЛЬТУРА НАУКОВОГО МОВЛЕННЯ

РОБОЧА ПРОГРАМА

Перший (бакалаврський) рівень
(рівень вищої освіти)

галузь знань

03 Гуманітарні науки
(шифр і назва)

спеціальність

035 Філологія
(шифр і назва)

вид дисципліни

обов'язкова

Івано-Франківськ
2018 р.

Робоча програма дисципліни «Сучасна українська мова і культура наукового мовлення» для студентів, що навчаються за освітньо-професійною програмою на здобуття ступеня **бакалавр** за спеціальністю «035 Філологія».

Розробники:

канд. філол. наук, доцент

(посада, назва кафедри, науковий ступінь, вчене звання)

(підпис)

М. І. Венгринюк

(прізвище та ініціали)

канд. філол. наук, доцент

(посада, назва кафедри, науковий ступінь, вчене звання)

(підпис)

О.М. Мельник

(прізвище та ініціали)

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри філології та перекладу

(назва кафедри)

Протокол від «04» вересня 2018 року № 1

В.о. завідувача кафедри філології та перекладу

(назва кафедри)

(підпис)

М. З. Мучка

(прізвище та ініціали)

Узгоджено:

Завідувач випускової кафедри _____

(назва кафедри)

(підпис)

(прізвище та ініціали)

НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Ресурс годин на вивчення дисципліни «Українська мова (за професійним спрямуванням)» згідно з чинним РНП, розподіл по семестрах і видах навчальної роботи для різних форм навчання характеризує таблиця 1.

Таблиця 1 – Розподіл годин, виділених на вивчення дисципліни

Найменування показників	Всього		Розподіл по семестрах			
			Семестр 2		Семестр 3	
	Денна форма навчання (ДФН)	Заочна (дистанційна) форма навчання (ЗФН)	Денна форма навчання (ДФН)	Заочна (дистанційна) форма навчання (ЗФН)	Денна форма навчання (ДФН)	Заочна (дистанційна) форма навчання (ЗФН)
Кількість кредитів ECTS	7	-	3		4	
Кількість модулів	2	-	1		1	
Загальний обсяг часу, год	210	-	90		120	
Аудиторні заняття, год, у т.ч.:	72	-	36		36	
лекційні заняття	-	-	-		-	
семінарські заняття	-	-	-		-	
практичні заняття	72	-	36		36	
лабораторні заняття	-	-	-		-	
Самостійна робота, год, у т.ч.	138	-	54		84	
виконання курсового проекту (роботи)	50	-	-		50	
виконання контрольних (розрахунково-графічних) робіт	-	-	-		-	
опрацювання матеріалу, викладеного на лекціях	-	-	-		-	
опрацювання матеріалу, винесеного на самостійне вивчення	12	-	6		6	
підготовка до практичних занять та контрольних заходів	66	-	48		18	
підготовка звітів з лабораторних робіт	-	-	-		-	
підготовка до екзамену	10	-	-		10	
Форма семестрового контролю	екзамен				екзамен	

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
75-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

1 МЕТА І ЗАВДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Програма курсу «Сучасна українська мова і культура наукового мовлення» визначає загальну спрямованість курсу та обов'язковий обсяг знань, який повинні засвоїти студенти, а також умінь, якими вони повинні оволодіти. Програма складена на основі вимог ОПП та ОКХ для спеціальності «Переклад».

Мета курсу – ознайомити студентів з фонетичними, орфоепічними, лексичними, морфологічними та синтаксичними засобами української мови, допомогти майбутнім фахівцям опанувати основні стратегії роботи із сучасним українським науковим текстом, поглибити їх знання про науковий стиль української мови, його лексико-граматичні ресурси.

Після вивчення курсу студент повинен **знати**:

- предмет, мету вивчення, завдання і значення курсу;
- класифікацію голосних і приголосних звуків української мови;
- норми вимови і наголошування слів в українській мові;
- орфографічні та пунктуаційні правила СУЛМ;
- основні відомості з історії становлення і розвитку наукового стилю української мови;
- правила побудови і культури читання наукового тексту, особливості конспектування, анутовання, реферування наукових джерел; мовні кліше для написання текстів різних жанрів;
- обов'язкові вимоги до оформлення цитат, списку використаних джерел у науковій роботі;
- основні характеристики термінів і моделі термінотворення;
- особливості мовностилістичного використання лексичних та фразеологічних засобів української мови;
- стилістичні можливості української морфології та синтаксису;
- правила перекладання українською мовою деяких російських граматичних форм;
- умови вживання морфологічних та синтаксичних засобів наукового викладу.

Студент повинен **уміти**:

- класифікувати голосні та приголосні звуки української мови;
- вимовляти та наголошувати слова відповідно до орфоепічних та акцентуаційних норм української мови;
- ідентифікувати орфографічні, пунктуаційні помилки під час аналізу текстів різних стилів;
- перекладати тексти українською мовою, використовуючи термінологічні, синонімічні, електронні словники;
- здійснювати редагування та коригування текстів відповідно до норм української літературної мови;
- визначати способи творення українських термінів;
- добирати питомі відповідники до запозичень;
- розмежовувати семантику паронімів, омонімів (зокрема міжмовних);
- виправляти типові порушення слововживання в науковому тексті;
- вибирати правильні морфологічні форми, зважаючи на мовну традицію;
- редагувати типові стилістичні та логічні помилки у вживанні простих та складних речень, зокрема науково-технічного тексту.

2. Зміст практичних занять

Шифри модулів та занять	Назви модулів та теми занять	Обсяг занять, год.	Література
<i>М 1</i>	Стилістичне вживання української лексики. Вступ до морфології	36	
ЗМ 1	Використання лексичних та фразеологічних ресурсів СУЛМ	12	
П 1.1	Стилістичне розшарування лексики Стилістично забарвлена лексика. Стилістично нейтральна (загальнонавчана) лексика. Сполучуваність слів та її порушення в науковому тексті.	2	1, 5
П 1.2	Вимоги до терміна Основні характеристики термінів. Основні способи творення українських термінів Метафора і метонімія у технічній термінології. ДСТУ про стандартизацію та визначення понять. Унормування термінології на лексичному рівні.	2	9, 14, 25
П 1.3	Іншомовний та національний складники термінології Питомі синоніми запозичень. Пуризм у термінології: український та європейський досвід. Етапи і ступені адаптації запозичень. Варваризми, екзотизми, інтернаціоналізми. Відроджувані українські питомі слова. Новітні запозичення з англійської мови.	2	1, 5
П 1.4	Омонімічні, паронімічні, антонімічні, синонімічні відношення Синонімічні ряди в українській термінології. Евфемізми, перифрази. Принципи замінування слів перифразами. Антоніми в науково-технічній мові. Оксиморони, антитези. Терміни-омоніми. Міжмовна омонімія. Розмежування семантики паронімів.	2	16, 26
П 1.5	Вживання фразеологічних одиниць Термінологічні фразеологізми. Емоційно-нейтральні фразеологізми. Крилаті вислови та афоризми. Способи «перекладу» фразеологічних одиниць. Словники фразеологізмів української мови.	2	26
П 1.6	Редагування науково-технічного тексту. Типові помилки в мовностилістичному використанні лексичних засобів. Лексичне втілення категорії кількості. Виявлення порушень лексичних норм у науковій статті.	2	9, 23

ЗМ 2	Морфологічні особливості української мови	24	
П 2.1	Історія морфологічних форм української мови Морфологічні риси української мови на тлі споріднених та індоєвропейських мов. Сучасні тенденції відновлення питомих граматичних ознак. Аналітичні та синтетичні форми.	2	9, 23
П 2.2	Віддієслівні іменники. Назви осіб Позначення дії недоконаного виду. Позначення події доконаного виду. Об'єкт, результат дії. Іменники жіночого роду з суфіксом -к(а). Суб'єкт дії. Назви професій на -ач, -ник, -ій.	2	9, 25
П 2.3	Використання форм прикметників, числівників, займенників. Порушення у ступенюванні прикметників. Присвійні прикметники та форми іменника в родовому відмінку. Прикметники, що позначають призначення та здатність бути суб'єктом дії. Типові помилки у використанні розрядів числівників. Типові помилки у вживанні займенників.	2	1, 7, 8, 9, 25
П 2.4	Мовностилістичне вживання форм дієслів Розрізнення примусової та самочинної дії. НЕ 2 Пасивні та активні конструкції в науковому мовленні. Зворотні дієслова на -ся. Заміна пасивних моделей. Аналітична та синтетична форми майбутнього часу недоконаного виду. Заміна активних дієприкметників теперішнього часу. Заміна конструкцій «дієслово + віддієслівний іменник».	2	1, 8, 25
П 2.5	Розташування членів речення Оптимальна довжина речень у наукових текстах. Прямий порядок слів у реченні. Інверсія. Стилстична мета інверсії. Розміщення вставних слів і пов'язані з ними змістові відтінки речення. Частки, які виокремлюють або посилюють члени речення.	2	6, 24
П 2.6	Варіанти форм керування Безпосереднє й опосередковане керування. Синонімія варіантів форм керування. Помилки, пов'язані з вибиранням форм керування. Спільне й відмінне в українському та російському керуванні.	4	6, 24

П 2.7	Стилістичні властивості однорідних членів речення Типові мовностилістичні та логічні помилки у використанні однорідних членів речення. Прийменники та сполучники при однорідних членах речення. Побудова класифікацій у науковому тексті за допомогою однорідних членів та узагальнювальних слів. Логіко-семантичні завдання однорідних членів речення.	2	6, 24
П 2.8 – 2.9	Звороти книжного мовлення. Складні речення у науковому мовленні Типові помилки у використанні складних речень. Порівняльна характеристика сурядності та підрядності. Правильне використання сполучникових зв'язків.	4	16, 23, 29
П 2.10 – 2.11	Синтаксичні засоби наукового викладу Мовна вправність автора наукового тексту на синтаксичному рівні. Синтаксичні особливості заголовків у науковій літературі. Помилки у вживанні синтаксичних засобів (редагування науково-технічного тексту).	4	6, 16
П 2.12	Засоби експресивного синтаксису та стилістичні фігури Парцелювання, замовчування, еліпсис. Антитеза, анафора, епіфора, анепіфора, епанафора. Ампліфікація, градація. Риторичне запитання. Асиндетон, полісиндетон.	2	6, 18

Шифри модулів та занять	Назви модулів та теми занять	Обсяг занять, год.	Література
М 2	Сучасна українська мова крізь призму фонетики, орфоєпії, орфографії та пунктуації	36	
ЗМ 3	Фонетичні, орфоєпічні, орфографічні, пунктуаційні особливості сучасної української літературної мови	18	
П 3.1	Звуки української мови Голосні і приголосні звуки. Класифікація голосних звуків. Класифікація приголосних звуків. Фонетична транскрипція. Правила транскрибування.	2	15, 25, 27
П 3.2	Орфоєпія як наука про норми літературної	2	21

	<p>вимови. Милозвучність вимови слів. Явище евфонії.</p> <p>Суспільне значення орфоепічних норм. Причини порушення літературної вимови.</p> <p>Особливості вимови голосних та приголосних звуків.</p> <p>Уникнення збігу однакових звуків на межі слів.</p> <p>Чергування <i>у-в, і-й</i>.</p> <p>Вибір форм дієслів на <i>-ся, сь</i> і часток <i>би, же</i> або <i>б, ж</i>.</p> <p>Закономірності використання компонентів <i>дво-/двох-, три-/трьох-, чотири-/чотирьох-</i> як першої частини складних слів.</p> <p>Схема орфоепічного аналізу слова.</p>		
П 3.3	<p>Норми наголошування в українській мові</p> <p>Словесний та логічний наголос.</p> <p>Основний і побічний наголос.</p> <p>Подвійне наголошування слів.</p> <p>Акцентуаційні норми сучасної української літературної мови.</p>	2	10, 20
П 3.4	<p>Орфографія як система загальноприйнятих правил написання слів</p> <p>Принципи українського правопису.</p> <p>Буквені та небуквені орфограми.</p> <p>Історія становлення української орфографії.</p> <p>Найновіші правописні пропозиції.</p>	2	4, 25
П 3.5	<p>Правопис власних назв (правопис прізвищ)</p> <p>Фонетичні правила правопису слов'янських прізвищ.</p> <p>Неслов'янські прізвища.</p>	2	25
П 3.6	<p>Правопис географічних назв</p> <p>Географічні назви слов'янських та інших країн</p> <p>Географічні назви з прикметниковими закінченнями.</p> <p>Іншомовні географічні назви.</p> <p>Відмінювання географічних назв.</p> <p>Правопис складних і складених географічних назв.</p>	2	11, 25
П 3.7 – П 3.9	<p>Пунктуаційні норми СУЛМ</p> <p>Розділові знаки в простому реченні.</p> <p>Розділові знаки в складному реченні.</p> <p>Розділові знаки при прямій мові.</p>	6	25, 30
ЗМ 4	<p>Науковий стиль у системі стильової диференціації української мови. Культура написання й оформлення наукової роботи</p>	18	
П 4.1	<p>Становлення і розвиток наукового стилю</p>	2	18, 20

	<p>української мови</p> <p>Наукові твори Київської Русі, Острозької, Києво-Могилянської академії.</p> <p>Наукове товариство ім. Шевченка: формування української наукової термінології.</p> <p>Новий стиль наукового мовлення у працях з естетики, історії культури, літературознавства і критики І.Франка. М.Драгоманов – творець нової української наукової термінології в умовах бездержавності.</p> <p>Розвиток української наукової мови на сучасному етапі. Екстралінгвальні чинники формування наукового стилю СУЛМ.</p>		
П 4.2	<p>Основні та похідні жанри текстів наукового стилю</p> <p>Поняття про систему жанрів основних текстів (наукові статті, монографії, дисертації, бакалаврські, дипломні, магістерські роботи). Типові мовні формули.</p> <p>Поняття про похідні (вторинні) тексти (конспекти, реферати, анотації, рецензії, огляди). Типові мовні формули.</p>	2	18, 20
П 4.3-4.4	<p>Система мовних засобів наукового стилю й особливості їх використання</p> <p>Особливості наукового стилю на лексичному рівні.</p> <p>Особливості наукового стилю на морфологічному та синтаксичному рівнях.</p> <p>Поняття про метатекстові оператори.</p> <p>Типові помилки у стилі викладу наукової роботи.</p>	4	3, 18, 20
П 4.5-4.6	<p>Структура наукової роботи. Науково-інформаційне забезпечення виконання наукової роботи.</p> <p>Обґрунтування теми, мети, концепції, завдань дослідження; основний виклад: теоретична і практична частина роботи; узагальнення результатів та написання висновків.</p> <p>Науково-інформаційне забезпечення виконання наукової роботи (національні та світові інформаційні ресурси).</p>	4	18, 20
П 4.7	<p>Мовно-літературне та технічне оформлення наукового дослідження</p> <p>Цитування в аспекті індивідуального мовного стилю вченого.</p> <p>Оформлення списку використаних джерел.</p> <p>Оформлення цифрового матеріалу.</p> <p>ДСТУ 3008-95 як нормативний документ, що регламентує основні правила оформлення</p>	2	18, 20

	результатів наукового дослідження.		
П 4.8	Аналітико-синтетичне опрацювання наукової інформації Професійне читання наукового тексту. Конспектування, правила конспектування наукових джерел. Анотування наукових джерел. Мовні засоби.	2	3, 18, 20
П 4.9	Курсова робота Ознайомлення з тематикою курсових робіт. Етапи виконання курсової роботи. Структурні елементи. Дослідницькі та реферативні курсові роботи.	2	3, 18, 20

3. Зміст самостійної (С) та індивідуальної роботи

Номер роботи	Вид і назва роботи, питання	Обсяг годин	Література
М 1	Стилістичне вживання української лексики. Вступ до морфології	6	
ЗМ 1	Використання лексичних та фразеологічних ресурсів СУЛМ	4	
С 1.1	Робота з лінгвістичними словниками. Виписати стилістичну характеристику слів.	2	1, 14
С 1.2	Редагування лексичних росіянізмів на матеріалі наукового тексту.	2	1, 5
ЗМ 2	Морфологічні особливості української мови	2	
С 2.1	Редагування наукових анотацій та рецензій (виявлення неправильного вживання морфологічних засобів)	2	18, 20
М 2	Сучасна українська мова крізь призму фонетики, орфоєпії, орфографії та пунктуації	6	
ЗМ 3	Фонетичні, орфоєпічні, орфографічні, пунктуаційні особливості сучасної української літературної мови	4	
С 3.1	Виконати вправи і завдання (орфографія)	2	4
С 3.2	Виконати вправи і завдання (пунктуація)	2	30
ЗМ 4	Науковий стиль у системі стильової диференціації української мови. Культура написання й оформлення наукової роботи	2	
С 4.1	Подати приклади оформлення цитат у науковій роботі. Спираючись на нові вимоги до складання	2	18, 20

	бібліографічного опису, грамотно оформити список використаної літератури у рефераті на задану тему (15 позицій).		
--	--	--	--

СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ

Види робіт, що виконуються	Номер контролю	Максимальна кількість балів
II семестр		
Засвоєння модулів програмного матеріалу дисципліни (змістових модулів)		
Практичні заняття:	П 1.1 – 1.2	5
№ 1-2	П 1.3 – 1.4	10
№ 3-4	П 1.5 – 1.6	10
№ 5-6	П 2.1 – 2.2	5
№ 7-8	П 2.3 – 2.4	10
№ 9-10	П 2.5 – 2.6	10
№ 11-12	П 2.7 – 2.8	10
№ 13-14	П 2.9 – 2.10	10
№ 15-16	П 2.11 – 2.12	10
№ 17-18		
2. Самостійна та індивідуальна робота	П 1.6	10
Самостійна та індивідуальна робота	П 2.11	10
III семестр		
№ 1	П 3.1	5
№ 2	П 3.2	5
№ 3	П 3.3	5
№ 4	П 3.4	5
№ 5	П 3.5	5
№ 6	П 3.6	5
№ 7	П 3.7	5
№ 8 Контрольна робота	П 3.8	10
№ 9	П 3.9	5
№ 10	П 4.1	5
№ 11	П 4.2	5
№ 12	П 4.3	5
№ 13	П 4.4	5
№ 14	П 4.5	5
№ 15	П 4.6	5
№ 16	П 4.7	5
№ 17 Контрольна робота	П 4.8	10
№ 18	П 4.9	5

4 ЛІТЕРАТУРА ДО КУРСУ

4.1. Основна література

1. Бабич Н. Д. Практична стилістика і культура української мови / Н. Д. Бабич. — Львів: Світ, 2003. — 432 с.
2. Безпояско О. К. Граматика української мови : Морфологія / О. К. Безпояско, К. Г. Городенська, К. Г. Русанівський. — К. : Либідь, 1993. — 336 с.
3. Бук С. 3000 найчастотніших слів наукового стилю сучасної української мови ; наук. ред. : Ф. С. Бацевич / С. Бук. — Львів : ВЦ ЛНУ ім. І. Франка, 2006. — 192 с.
4. Бурячок А. А. Орфографічний словник української мови : у 2-х т. / А. А. Бурячок. — К. : Наукова думка, 1999.
5. Великий тлумачний словник сучасної української мови : [250 000 сл. та словосполучень з дод. та доп.] / В. Т. Бусел (уклад.). — К. : ВТФ «Перун», 2009. — 1736 с.
6. Вихованець І. Р. Граматика української мови : Синтаксис / І. Р. Вихованець. — К. : Либідь, 1993. — 368 с.
7. Вихованець І. Р. Теоретична морфологія української мови : Академічна граматики української мови / І. Р. Вихованець, К. Г. Городенська. — К. : Пульсари, 2004. — 400 с.
8. Волкотруб Г. Й. Практична стилістика української мови : Використання морфологічних засобів мови / Г. Й. Волкотруб. — К. : ТОВ «ЛДЛ», 1998. — 176 с.
9. Головащук С. І. Українське літературне слововживання : словник-довідник / С. І. Головащук. — К. : Вища школа, 1995. — 319 с.
10. Головащук С. І. Складні випадки наголошення : словник-довідник / С. І. Головащук. — К. : Либідь, 1995. — 192 с.
11. Горпинич В. О. Словник географічних назв України : Топоніми і відтопонімі прикметники : близько 25 000 слів / В. О. Горпинич. — К. : Довіра, 2001. — 526 с.
12. Гринчишин Д. Г. Словник паронімів української мови / Д. Г. Гринчишин, О. А. Сербенська. — К. : Рад. школа, 1986. — 222 с.
13. Демська О. Словник омонімів української мови / О. Демська, І. Кульчицький. — Львів: Фенікс, 1996. — 224 с.
14. Капелюшний А. О. Практична стилістика української мови : навч. посіб. / А. О. Капелюшний. — Вид. 2-ге, перероблене. — Львів : ПАІС, 2007. — 400 с.
15. Карпенко Ю. О. Фонетика і фонологія сучасної української мови : навч. посіб. для студентів філологічних факультетів / Ю. О. Карпенко. — Одеса : Чорномор'я, 1996. — 144 с.
16. Кочан І. М. Українська наукова лексика : міжнародні компоненти в термінології : навч. посіб. / І. М. Кочан. — К. : Знання, 2013. — 294 с.
17. Кочерган М. П. Словник українсько-російських міжмовних омонімів («фальшиві друзі перекладача») / М. П. Кочерган. — К. : Академія, 1997. — 400 с.
18. Мацько Л. Українська наукова мова (теорія і практика) : навч. посіб. / Любов Мацько, Ганна Денискіна. — Тернопіль : Підручники і посібники, 2011. — 272 с.
19. Новий словник іншомовних слів : близько 40000 слів і словосполучень / [за ред. Л. І. Шевченко]. — К. : Арій, 2008. — 672 с.
20. Онуфрієнко Г. С. Науковий стиль української мови : навч. посіб. / Г. С. Онуфрієнко. — К. : Центр навчальної літератури, 2006. — 312 с.
21. Орфоепічний словник української мови : у 2-х томах / уклад. : М. П. Пешак, В. М. Русанівський, Н. М. Сологуб [та ін.]. — К. : Довіра, 2001.
22. Полюга Л. М. Словник синонімів української мови / Л. М. Полюга. — К. : Довіра, 2001. — 477 с.
23. Російсько-український словник наукової термінології : Математика. Фізика. Техніка. Науки про Землю та Космос / В. В. Гейченко, В. М. Завір'юхіна, О. О. Зеленюк [та ін.]. — К. : Наук. думка, 1998. — 892 с.

24. Слинько І. І. Синтаксис сучасної української мови : проблемні питання / І. І. Слинько, Н. В. Гуйванюк, М. Ф. Кобилянська. — К. : Вища школа, 1994. — 670 с.
25. Сучасна українська літературна мова : підручник для студ. філол. спец. вузів / А. П. Грищенко [та ін.] ; ред. А. П. Грищенко. — 2-ге вид., перероб. і доп. — Київ : Вища школа, 1997. — 493 с.
26. Термінологічна робота. Засади і правила розроблення стандартів на терміни та визначення понять : ДСТУ 3966-2009 [Чинний від 2010-07-01]. — К. : Держстандарт України, 2009. — 35 с.
27. Тоцька Н. І. Сучасна українська літературна мова: фонетика, орфоєпія, графіка, орфографія / Н. І. Тоцька. — К.: Вища школа, 1981. — 183 с.
28. Ужченко В. Д. Фразеологічний словник української мови / В. Д. Ужченко, Д. В. Ужченко. — К. : Освіта, 1998. — 224 с.
29. Українська ділова мова : практичний посібник на щодень / укл. : М. Д. Гінзбург, І. О. Требульова, С. Д. Левіна, І. М. Корніловська; за ред. д-ра техн. наук, проф., акад. УНГА М. Д. Гінзбурга. — Харків : Торсінг, 2003. — 592 с.
30. Яцимірська М. Г. Сучасна українська мова : Пунктуація : навч. посіб. / М. Г. Яцимірська. — Львів : ПАІС, 2004. — 332 с.

4.2. Додаткова література

1. Білоус М. Екологія українського слова. Практичний словник-довідник / М. Білоус, О. Сербенська. — Львів : ВЦ ЛНУ ім. Івана Франка, 2005. — 88 с.
2. Вихованець І. Р. Розмовляймо українською : мовознавчі етюди / І. Р. Вихованець. — К. : Пульсари, 2012. — 160 с.
3. Гавриш І. В. Розвиток українського наукового стилю 20-30 років ХХ століття (на матеріалі науково-технічних текстів) : автореф. дис. ... канд. філол. наук: 10.02.01 «Українська мова» / Гавриш Ірина Володимирівна. — Харківський національний університет ім. В. Н. Каразіна, 2001. — 21 с.
4. Дорошенко С. М. Формування та розвиток української термінології нафтогазової промисловості : автореф. дис.. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук : спец. 10.02.01 «Українська мова»/С. М. Дорошенко. — К., 2004. — 20 с.
5. Лингвистический энциклопедический словарь / [гл. ред. В. Н. Ярцева]. — М. : Советская энциклопедия, 1990. — 685 с.
6. Зелінська Н. В. Сучасний науковий дискурс: парадокси розвитку / Н. В. Зелінська // Вісник Київського Міжнародного університету. — 2004. — Вип. 3. — С. 13–25.
7. Караванський С. Секрети української мови / С. Караванський. — 2-ге розширене вид. — Львів : БаК, 2009. — 344 с.
8. Курило О. Уваги до сучасної української літературної мови [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://www.kurylo.wikidot.com/>
9. Масенко Л. Т. Нариси з соціолінгвістики / Л. Т. Масенко. — К. : Вид. дім «Києво-Могилянська академія». — 243 с.
10. Пономарів О. Д. Культура слова : Мовностилістичні поради / О. Д. Пономарів. — 4-те вид., доповн. — К. : Либідь, 2011. — 272 с.
11. Селіванова О. О. Сучасна лінгвістика : термінологічна енциклопедія / О. О. Селіванова. — Полтава : Довкілля-К, 2006. — 716 с.
12. Сербенська О. А. Актуальне інтерв'ю з мовознавцем : 140 запитань і відповідей / О. А. Сербенська, Й. М. Волошак. — К : Просвіта, 2001. — 204 с.
13. Словник скорочень в українській мові : понад 21 000 скорочень / уклад. : Н. Д. Гула, В. В. Жайворонок, Л. П. Жарова [та ін.] ; за ред. Л. С. Паламарчука. — К. : Вища школа, 1988. — 512 с.

14. Струганець Л. Культура мови. Словник термінів / Л. Струганець. — Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2000. — 87 с.
15. Тарасенко Б. Суржик : актуальні питання та аналіз конкретного прикладу / Б. Тарасенко // Мовна політика та мовна ситуація в Україні : аналіз і рекомендації / [за ред. Юліане Бестерс-Дільгер]. — 2-ге вид. — К. : Вид. дім «Києво-Могилянська академія». — С. 316–332.
16. Українська мова : Енциклопедія. — К. : Укр. Енциклопедія, 2000. — 752 с.
17. Українська мова у ХХ сторіччі : історія лінгвоциду : док. і матеріали / упоряд. : Л. Масенко та ін. — К. : Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2005. — 399 с.

Орієнтовний перелік тем курсових робіт

1. Перифрази як засоби вторинної номінації (на матеріалах друкованих ЗМІ).
2. Мовна ситуація Івано-Франківська: соціолінгвістичний аналіз.
3. Мовна особистість Івана Пулюя (чи іншого на вибір) в аспекті стилістики та історії літературної мови.
4. Назви осіб за професією в сучасній українській мові: лексико- семантичні особливості.
5. Семантична адаптація англіцизмів в українській мові.
6. Особливості функціонування запозичень у сучасній українській мові (на матеріалі технічної термінології).
7. Розвиток багатозначності слів в сучасній українській мові.
8. Словотвір неологізмів в українській мові.
9. Норми українського літературного мовлення (на матеріалі телерадіопередач).
10. Сучасна українська фірмонімія (на матеріалі власних назв Івано- Франківської області).
11. Топоніміка Прикарпаття.
12. Типологічні риси української метафори.
13. Індивідуально-авторська фразеологія в художніх текстах (письменника на вибір).
14. Комунікативний потенціал наукового тексту (на матеріалі науково- технічної літератури).
15. Лексико-семантичні та словотвірні особливості української термінології нафтогазової промисловості.
16. Лексичні і граматичні властивості рекламних текстів.
17. Мова публіцистики Івана Драча (чи на вибір іншого): стилістичні функції лексики.
18. Словотвірні моделі сучасних українських прізвищ.
19. Історія морфологічних форм в українській мові.
20. Перекладацька концепція Миколи Лукаша (мовний аспект).
21. Міжмовна омонімія.
22. Концепти «добро» та «зло» в українській мовній картині світу.
23. Україномовний інтернет-дискурс: комунікативний та лінгвістичний аспекти.
24. Типологія мовних помилок науково-технічного тексту (на матеріалі фахового видання).
25. Синтаксичні та структурні особливості заголовків у науковій літературі.
26. Рецензія як тип тексту (на матеріалі фахового видання).
27. Українська афористика: семантична і граматична будова.
28. Мовна модель поетичного світу (на вибір поета).
29. Молодіжний сленг у мовленнєвій структурі міста.
30. Мовленнєва поведінка автора науково-технічного тексту.
31. Метафора і метонімія в науковому пізнанні світу (на матеріалі словників технічних термінів).
32. Мовні засоби впливу на аудиторію (на матеріалі промов Ліни Костенко).

33. Внутрішня форма слова в поетичному тексті (письменника на вибір).
34. Експресія власних назв у сатиричних, гумористичних творах (автора на вибір).
35. Засоби вираження категорії порівняння.
36. Мовна картина світу письменника (на вибір автора).
37. Рецепція іншомовної лексики в українській мовній картині світу.
38. Антонімічні та омонімічні відношення української технічної термінології (на матеріалі спеціалізованих видань).
39. Синонімічні та полісемічні відношення української технічної термінології (на матеріалі спеціалізованих видань).
40. Сучасна українська політична комунікація: мовні інструменти впливу на свідомість.
41. Дипломатичні тексти сучасної української мови: функціонально-стилістичний аспект.
42. Функціонально-стилістичні особливості okazіоналізмів (на матеріалі періодичних видань або авторів на вибір).
43. Особливості українського мовного пуризму.
44. Явище гри слів в українській мові.
45. Експресивний потенціал публіцистичного тексту.
46. Епістолярне мовлення в системі функціональних стилів: функціонально-стильова характеристика (на вибір письменника).
47. Мовленнєва характеристика персонажа (на матеріалі прози ...)
48. Новітні словотвірні тенденції в українській мові.
49. Терміни комп'ютерних технологій: структурні, словотвірні та семантичні характеристики.
50. Тенденції розвитку сучасної української мови.
51. Афористика роману Ліни Костенко «Записки українського самашедшого».
52. Проблеми сучасного наукового стилю.
53. Іван Франко – майстер наукового стилю (або інший вчений на вибір).
54. Концепти «батько», «мати» в українській фразеологічній системі.
55. Екзотизми в сучасній українській літературній мові.
56. Антропоніми в інтернет-комунікації.
57. Вербалізація концепту «Європа» в українській мовній картині світу.
58. Західноукраїнський варіант літературної мови.
59. Гендерні стереотипи в українській фразеології.
60. Сучасна мовознавча (літературознавча) рецензія: традиційне та індивідуально-авторське.